

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.4. Et præteriens. Christus vt Deus quosdam illuminat, alios in cæcitate præteriens, à quibus transit, sicut de montibus Gelloe plunia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

na ab alto impeteris, quatuor assium iactura, momentanea voluptas, timor inanis verborum fabularum, mundi praesumptio quod si illas patienter toleris iniurias, mundus de te dicitur: sit te homine abiectum: terraque filium quod si vanitatibus munitum remisit, obiectum tibi sit, te nullius animi vitium: non lapides, sed verba leuia, te a bono retrahunt: & ex eorum esse numero conuincetis, quos sic Saluator descripsit: Ad

Euc. 8. 11.

tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt: quam diligenter hic singulis mensibus peccata sua confessione expiat, sacram sumit synaxim, ac quotidie Missae deuotus interest sacris conuertuntam si qua offendant eum molestia, si nescio quid nibi: la perturber. periculum perdendi quatuor asses, quam cito retrocedit, languescit, alteriatur? quid hoc nondum te lapidibus armati prosequuntur: nondum brachia eius in altum sublata: nondum verbera, quibus te feriunt experiris.

Heb. 12. 7.

Nondum usque ad sanguinem respicisti: aduersus peccatum, ait Apostolus. Nondum rotas conspicis nouaculis praepeditas in te cum D. Catharina: nondum craticulas ardentibus carbonibus. cernis inflammatas, ut D. Laurentius: nondum euaginatam vides gladium carnificis cum D. Barb. nondum rugientes audis, ut D. Ignatius leones: non sibilantes serpentes cum D. Euphemia, & D. Christiana, & illi haec minime exhortuerunt: nec super se irruentia in illos. reuocare potuerit ab eo quod Deus illis praecipiebat, & vel mulca, vel pulex, vel pediculus sufficit, ut animo perturberis, ipsique virtutibus tepidus deficias, quae tui sunt muneris, eorumque bombitu sicut Aegypti exanimetis.

§. 4. Et praeteriens. *Christus ut Deus quosdam illuminat, alios in caecitate praeteriens, a quibus transit, sicut de montibus Gellboe pluuiat.*

✠

Et praeteriens Iesus vidit hominem caecum. Ne leuiter hoc verbum duarum litterarum. (Et) transcas, quod scribit D. Euangelista, ut principium & caput huius miraculi, totiusque capituli. Mirum quod tanto corpori caput affigat adeo exiguum, & aedificiora in sublimi fundamentum adeo simplex duarum verbum litterarum. Nihil mireris: quamuis enim non nisi duae sint litterae, sufficiunt in ore D. Ioannis, quibus in tenebris illis lucem declarat. Christi diuinitatis, quodque verus sit Deus, cui proprium sit nonnullos illuminare, alios excoecare, vel

caecos transire, in quo eodem notante Euangelista, caelestem illum compleuit Iudaeorum obcoecatione, prophetiam: quae tanto stupore ipse percussit Seraphinos thronum diuinae maiestatis circumcingentes, quos vidit Isaias, ut tale non capientes mysterium, procumbentes Deum adorarent. sibi oculos obuelantes, canentesque *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Christum attende, medium inter Sacerdotes & Pontifices existentes in templo, caecum autem foris extra limina: illos caecos anima & corpore praeterit, eisque diuinae suae personae lucem abscondit: quoad corpus diu enim cum conantur lapidare, eis ne illum viderent visum abstulit: hoc enim indicat D. Euangelista *Iesus abscondit se.* Et in anima: quia non solum cum ille non vident id quod illis Christus fecit, loquitur, quod Deus esset, insuper & eum ut Deo blasphemum & peccatorem insimulant, quod in examinatione miraculi his verbis protestantur: *Nos scimus, quia hic homo peccator est.* Hunc autem in corpore illuminauit, cum illi clarissimos infundat oculos, velut duos lucidissimos soles, & amplius in anima, sui ipsius illius imperitiae cognitionem dicendo: *Ego sum.* Sicut D. Ioa. Christum in medio, coniungens illam Iudaeorum obcoecationem, & huius illuminationem, ostendens, quod *lux lucet in tenebris.* Proprium Deo hoc opus esse dicimus: nonnullos illuminare, alios vero obcoecare: obcoecare dico, non positum, sed suam subtrahendo lucem, quae hinc haec caligine nebulisque tegitur, qua proinde Theologis relinquemus excutiendam: & bene diximus, quod obcoecet, eo quod alieni in eius potestatem delictorum suorum subtrahens lucem illum deserat obcoecatum.

Verbum illud: *Et praeteriens Iesus,* excellens, & asigne declarat opus Saluatoris, qui Principes & Sacerdotes obcoecatos deserit, & abit, ut ante hunc caeco appropinquat gradum figit, & moratur, ut illi lumen infundat, oculos illuminet, eorumque lucem restituat: opus Deo referuatum. Quando Redemptor noster apertius voluit diuina exponere opera, mulieris vitium parabola quae domum suam enersit, totamque emundat, singula quaeque proprio resistenti loco decentissime. Hinc mulieri se Christus comparat illi quae egerat illud, quod hic agitur, opus esse Deo proprium. Cape hanc similitudinem: quando quis domum suam ingreditur, cunctaque cernit indelito loco consistere cum eius studeat ornatum debitaque compositioni, singula quaeque suo restituit loco: quocirca quod supra positum inueniat, infra collocat, & quod erat infra, extollit altius,

I. Christus ut Deus quosdam illuminat, alios vero de-
II. Illu-
tio o-
pus
Deo
pro-
priu.
III.
Simili-
tudo.

aliis, quo fit ut omnia bene componatur, suo- que loco restituantur. Descendit Deus in mun- dum, & omnia in uerbo reperit ordine collocata, sapientiam, doctrinam, Aiuorum scientiam mysteriorum quam Deus hominibus cõtoleratis inuenit quod apud illos moraretur, qui malicia, abominationibus, Deique iniuriis erant. supra omnem modum execrabiles: iam illos ut plebis oculis iudicabant, cum ita esset, ut propria ma- litiã quæ illos iam possederat, excoecarentur, oculisque priuarentur, ne uiderent illa, quæ di- uina sapientia magnis uocibus edocebat: quor- circa sapientia non debito consistat loco: dicit etenim Spiritus S. *In malis uiam animam non in- troibit sapientia.* Ingressum non habet, non locũ in intellectu scelerati, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Apud uilem a iectam inopem que plebeculam repetit ignorantiam, & crallam, que de Deo insensiam. Eorum cordibus licet sum- plicitas dominaretur, haudquaquam tamen pec- carum, aut malitia.

IV. Appli- catur Chri- sto.

Ezech. 17. V. Chri-

feci lignum eridum. Ego Dominus locutus sum. *feci. Sub arborum simbolo loquitur de homini- bus, quos uelut pomarum & hortum delicia si plantauit in Synagoga, q. dominibus manifestã- dus est ut eius Dominus primarius, in eo quod sit humiliaturus celsissimos Principes & Sacer- dotes Synagoga, lucem illis adinens, & suorum cognitionem mysteriorum abscondens, humi- lem uero cœcutientem exaltaturus illi eorum- dem oculis uisumque communicans. Quocirca arbor illa, quæ uire, frondibusque præfulge- bat, Principes intelligo Synagoga, qui se iacta- bant plenos, arrogantes, superbos, quodque in il- lis altissima floretet, legis diuina cognitio, ra- citus exarefecit: etenim auferet ab eis Dominus sanum eiusdem intellectum, eumque pauperi cæco communicat, quo fit, ut iam non uelut ar- bor arida contempnatur, sed ut fecunda fructu- grata floribus, felisque uernans plus, omnibus asumeretur. In hoc autem uult ostendere, atque confirmare, quod uerũ sit Deus. *Ego Dominus locutus sum. Et feci.* Et insipientes stultique præ- terit eos, quibus mundus non coluit sapientiores, & oculis priuauit eos, qui mundi habebantur o- culi, miserum autem sapientia replet, de speculum erigit ad altiora, eiusque corpori ac animæ o- culos efformat elegantiores.*

Promisit olim Vates Eliseus illam aquã, quã populo suo mirando quodã prodigio erat con- cessurus, huius autẽ uaidicia promissio ex eius mente fiebat, ut inquit Theodoret, cantante illo Psalte, quo ap. uis posset declarare prophetiam. De hac ait Propheta & promittit, quod eam sit largiturus, nulla decedente pluuia, nullis uentis sanibus, nullis reboantibus tonitribus, nulloq; tumultu excitato: & hæc omnia, & quæcumque mandauit fieri Vates, ut aquam illam obtineret, eaque potirentur, indreat Dei spiritus uaidico suo particulari quadam gratia, facta uero pro- missio securam habuit certitudinem, quod illi potentissima Domini manus interueniret. Ete- nim ex singulari Dei locutus est inspiratione, quocirca promisit quod solus poterat Deus effi- cere & confirmare. Promisit ergo suspendã illã aquã, omnibusque eã optantibus imperat. *Fuerit aluum torrentis huius fossas. Et fossas.* Transibit aqua per fossas ac puteos quos fodierit celeriter; porro replebit eo modo puteos illos aqua, ut ex ea plus sit ille accepturus qui fuerit profundior, qui uero nulla fuerit altus, profunditate, omni- protus aqua priuabitur. Hoc modo mysterium de Christo ponderamus. Descendit Christus in mundum uelut aqua torrentis miraculosus, nullo strepitu,

stus
lignu
humi-
le e-
xaltat
& sub-
lime
humi-
liat.
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Isa. 42. Strepitu, nulla pluvia, nullo tonitru: Cum medium
 1. silentium tenerent omnia, & nox in suo cursu &c.
 Toto orbe in pace compositio. Qui tanta quiete ac si-
 lentio suas esset effusus aquas, ut vaticinante
 38. Isai: *Nun clamavit, nec audietur vocatus foris.*
 Doctrinae suae fluencia celeritatis dispersit: Per-
 transis benefacendo. Porro tali modo, ut omni
 aqua aridos deseruerit illos, qui velut alti putei
 se superbos ac arrogantes ostentare studuerunt.
 Sacerdotes nimirum & Synagogae Principes;
 illos vero qui seiplos puteos humiles profun-
 do sive agnouerant, ut pauper hic caecus, suae
 replevit aqua cognitionis. Hoc ipsum caelorum
 Regina Maria suo cantico praestitit: *Esurientes*
 1. *implevit bonis, divites dimisit inanes.* Hoc opus
 55. est, quod asserere poterat & complere solus
 Deus, quocirca in eo Christus se Deum esse de-
 claravit. Auctor & Dominus divinae lucis Deus
 creditur, unde sic nominatur. *Pater luminum:* ip-
 sam vero cui voluerit communicat, eoque quo
 vult modo diffundit, libera sua meraque volun-
 tate. Sic Christus ipse palam confitetur Patri suo
 caelesti collocutus. *Abcondisti haec a sapientibus*
 11. 25. *& prudentibus & revelasti ea parvulis: ita Pater:*
 quoniam sic placitum fuit alicui.
 Eleganter hoc expressit sapiens ille Eliu ami-
 cus Iob, prout eius verba declarat D. Gregor.
 Lib. 27. Prius explicaverat potentiam dominiumque
 Mor. ca. 4. Dei, sub aquarum metaphora, quas aliquando
 & seq. sic suspendit, ut de gutta de caelo depluat, alias
 VII. autem tanta refundit vberitate, ut rivus produ-
 cat rapidissimo. *Qui auferit stillas pluviae* (D.
 Grego. legit: *stellas pluviae*) *& effundit imbres ad in-*
feri gurgitum: deinde magis proprie hoc declarat
 locutus de luce: *In manibus* legit D. Grego. *in-*
manibus *abcondit lucem, & praecipit ei, ut rursus*
adveniat. Lucem Dominus ita manu sua conti-
 net, ut illi praecipiat, de illaque disponat tanquam
 legitimus Dominus. *Praecipit ei:* Atque ut talis
 quibusdam illam abscondit, aliis autem praecipit
 ut oriatur. Ab eius imperio lex dependet, eam
 suis gestat manibus; ab illorum abscondit oculis;
 huius autem praecipit, ut clarius oriatur. Eo
 modo quo ut gestans manibus adstantem lu-
 cidissimum instat solis, aperit enim manus, eius-
 que splendorem illi communicat; quam rursus
 claudis, ne alter splendorem eius videat. Hoc
 agit Deus, & ut talis hoc agit hodie: certis
 etenim quod illis qui in templo erant, oculos
 eripiat, lucemque divina sua manu adimat;
 illos autem gerat, infigatque caeco: quo fit
 ut ipsi tenebris immergantur insipientes, ille
 vero ad lumen assurgat sapientior: ut dicere li-

cat: *In manibus abscondit lucem.*
 Hoc verbum *Immanes* aliquando significat 10
 immites, crudelēs, aliquando magnos & excel-
 sos gigantes. Indicate voluit Eliu amicus Iob
 ex mente D. Gregor. superbos ac immites Pha-
 L. 17. cit.
 risos & Principes Synagogae: *Immanes sunt, qui e,*
se elatis cogitationibus extollunt, quibus lux abs. D. Grego.
conditur: quia superbientibus veritatis cognitio de-
negatur. Hoc opus Deo proprium hodie Chri-
 stus peragit: est enim illud, quod illuminato ce-
 co subiungit: *In iudicium ego veni ut qui non vi-*
dent, videant, & qui vident, caeci fiant. In quibus
 Domini verbis complectitur prophetia illa, qua
 nullam Deum per Isaiam praedixit clariorem.
 Praenuntiare incipit ista signa, quibus se mundo
 esset manifestaturus. *Diebus pusillanimitis.* *Confor.* *Isa. 35. 4.*
tamini & nolite timere: ecce Deus vester adiuvans. VIII.
adducet retributionis: Deus ipse veniet, & salvabit *Isai. va-*
nos. *Tunc aperientur oculi caecorum &c.* Divina tunc
 planè verba: *Faulta haec nuntiate pusillanimitis.* Christus
 D. Hilarius intelligit de timidis, & pusillo ani-
 mo formidolosus: unde sic legit *Molui animi,* *Et L. 9. de de-*
Euseb. Caesariensis. *Quis pusillo animo & timido, monstrat,*
 quocirca ad litteram humilibus loquitur, quod *Evangel.*
expressus indicat: vox Hebraea, quae stultos sig-
nificat, quos dicimus innocentes. Eadem est
 vox, qua paulo superius idem usus fuerat *Pro-*
pheta, quando sententiam illam protulit, quam
D. Chrysostomus expendit: b. Cor stultorum intelli- *a Ho. 6. de*
get scientiam. Stultos vocat (inquit ille) & amen- *paenitent.*
 tes, ipsos simplices & innocentes, quos Christus *b. Isa. 32.*
 appellat parvulos, & D. Paulus de Apostolis as- *1. Cor. 1.*
 serit. *Quae stulta sunt mundi elegit Deus, ut con-*
fundat sapientes. Illis igitur haec facta *1. Tim. 2. 7.*
 nuntiate, quibus cor eorum à tristitia recreetur:
 quare ò Domine? *Deus ipse veniet, & salvabit*
vos. Horum verborum emphasim trutinant D.
 Cyprianus. *a. D. Augustinus b. & D. Irenaeus.* e. quibus *2. L. 2. con-*
 vera Messiae Divinitas asseritur: *Deus ipse ve-* *tra In-*
niat. Ille qui venturus speratur: Deus est: *shum deos.*
 non mittit, sicut olim Moysen, qui populum *b. Orat. de*
 suum de Pharaonis eripiat servitute, nec Iosue *quingue*
 qui illum in terram inducat promissionis, nec *harez.*
 Samsonem, qui ipsum contra Philisthaeos acer- *c. L. 3. con-*
 ritum defendat propugnator, nec Angelum, qui *tra harez.*
 illi per iuniam & desertam sit viae dux: *Ipse veniet c. 22.*
& salvabit vos. Talis autem erit illa salus, quam
 vobis conferet, ut eam ipse solus valeat impetiri.
 Dne, quid ad hoc faciet? qua ratione hae humi-
 libus largietur salutem. *Ecco Deus vester ultio-*
ne adducet retributionis. Aliqui opinantur signifi-
 cati, veniet Deus vindictam sumpturus, iustoque
 daemone supplicio multatus. Porro haec
 declarat:

declarant Septuaginta sic legentes: *Deus noster indicium retribuet. & retribuet.* Opera sunt hæc verba, verumtamen ecclesiastica. In factis litteris phrasis hæc: *Retribuet indicium*, signat aliquem punire iuxta criminum gravitatem: verum committitur solum: *Retribuet*, idem est ac facere misericordiam: idcirco namque poposcit à Deo misericordias, retributiones: *Noli obliui et omnes retributiones eius*: ob eam rationem quam assignat D. Augustinus. hæc verba perpendens: decipulum hæc idem est: *Veniet Deus & retribuet indicium retribuet*, ac si dicat: quosdam eorum de suis iuste punit iniquitatibus in aliis autem infirmitas suas, & illimitatas effundet misericordias, his conformiter quidam ex Hebræo legitur, *Ecce Deus noster vltis venit & remunerans.* Non capio Hoc tibi, respondet Christus exponam: *In iudicium ego veni, ut qui non vident, videant, & qui vident, cæci fiant.* Hoc, ego vni, est, *Deus ipse vni*: venit iudicium facturus superbos puniens cœcitate, eis lucem auferendo: *Ut qui vident, cæci fiant*: hoc est, *Retribuet indicium*: & misericordiam præstans humilibus, eis lucem infundens splendidissimam: *Ut qui non vident, videant*: hoc est, *Retribuet*: Si nondum intellexeris, inquit D. Iohannes: illud in hoc opere euidenter contemplate: duo connecte opera, quæ modo Christus in mundo veniens exercet. Hanc connectionem denotat illa coniunctio. Et qua D. Iohannes huic miraculo principium: qua Dominus sua miseratione motus lumen infundit cæco, foris extra templum mendicanti, quod operi illi connectit præcedenti, quo Christus infatos illos, & claudos Pharisæos in templo discedens dereliquit omni privatos luce, in pœnam pernicacis eorum malitiæ ac rebellionis, iustissimam: hæc itaque ex cœcat, illum autem illuminat.

11 Mystica illa mirandaque columna, sic notat D. Aug. quam mediam Deus statuit inter Ægyptios & Israelitas Christum figurabat. His lucē præferebat meridiana, illos autem nocturnis exco: cabat tenebris de qua die Sabbati, & hodie complemur hoc cernimus oraculum. Insuper & opus illud obstupendum, profusque mirabile, quod Deus per Isaiam promittebat se in mundo facturum, quod scilicet, Sapientes, obrepentret, ut amentes fierent, & amentes illuminaret, ut sapientes evaderent. Contumacem Iudaorum expendit peruersitatem, qua semper diuinis beneficiis responderint ingratores. Modo bene, inquit Dominus. *Yadam, & magnam, stupentiam, a que miraculosam operato mutationem:* Hieron. Bap., de Lanza Tom. III.

Sapientes efficiam stultos, & stultos sapientes. Idcirco ego addam, ut admirationem faciam populo huic miraculo grandi & stupendo. Septuaginta trauslulerunt: *Idcirco ecce ego addam, ut commutem populum istum, & commutabo eos.* Ob eorum non tolerandam nequitiam hanc patrabo mirando, stupendoque miraculo commutationem. Si Deo grande videatur hoc miraculum, cuius oculis nihil est admirabile (denotat eam ignorantiam, Deo repugnantem) nihil magnum, teste Spiritu & permagnum sanè huius commutationis debet esse miraculum. Et quale precor, illud: *Etiam sapientiam à sapientibus eius, & prudentiam à prudentibus eius abscondetur.* Grande miraculum sic empta immutabo, ut sapientes stultescant, & stulti sapiant, oculi lyncei caligabunt, & a natiuitate caligine obœcatis lux meridiana concedetur. Proh, quanta foret illa rerum immutatio, si terro sordido obscuroque luto horrida, in cœli mutaretur stelligerum, ipsi que cœlum micatissimum præfulgens sideribus, in terram obscuram grauemque mutaretur: Hæc illa mutatio est, quam hodie Christus peregit, quamque per Vatem Agagum promiserat: *Adhuc unum modum est, & ego commutabo cœlum & terram*: de quo alias egimus. Contempe igitur hic miranda illam mutationem stupendo miraculo perpetrata: *Miraculo grandi & stupendo.* Admirabilis omnino permutatio: dat enim eorum oculos huic, & huius cœcitate eorum ostendit oculis: eadem est illa permutatio, quam ponderat D. Aug. Lepra laborat Naaman, Giezi sanitate gaudet. Cæterum Eliseo Naaman obedit, Giezi recalcitrat, qualitates permutantur: Sani as Giezi apparet in Naaman, & lepra Naaman in Giezi: *Ino tempore aspli & vntus ostenditur. Et gemina potestas sanctissimi prophete demonstratur. Curatur Naaman Syrus, & lepra Giezi perfunditur. Seruo Syro fidei gloriæ attulit, & seruo perfido in pulu pœnam: alius suis redidit, sanus alius cunctis ostenditur maculosus.*

Tu indica, an non merito D. Iohannes sic ex industria hoc scripsit, tantique circumstantis ac rationibus exarauerit, nec non mutationem illam declarauerit, qua Christus mundi sapientissimos insarauerit, oculisque eos priuauit, qui mundi oculi habebantur, pauperem autem cœcū & despectum, cœlesti repleuit sapientia, illique oculos efformavit in corpore & anima sole splendidiore: illi cœli sideribus fulgidi, in terram mutauit obscuram lutoque sordidam, terra verò rescit, & hæc in cœlum mutatur, sideribus, stellisque fulgentissimum: ita ut optime hic quadret id quod aerecit. G g Dominus

X.
Similari
do.
Agg. 2. 7.
de He. 7. 5. 6.
D. Avgv.
Ser. 207.
de temp.
de Naama
& Giezi.
Tom. 10.
XI.
Lignum
aridū, vi
viride

Ex. 16. 17. Dominus ait vaticinante Ezechiele: Et sciens
 24. omnia ligna regionis: quia ego Dominus humiliavi
 lignum sublime, & exaltavi lignum humile, & se-
 cavi lignum viride, & frondere feci lignum aridum:
 Ego Dominus locutus sum & facti. Hic verbi illius:
 Et prateriens emphasim attende quam attentius
 considerans, meo quidem iudicio, illud exarans
 Evangelista, impletam illam contemptum est
 Davidis contra Gelboe montes imprecationem.

2. Reg. 1. Montes Gelboe nec vos, nec pluvia veniant, super
 21. vos nec sint agri primitiarum: quia tibi abiectus est
 clypeus fortium &c. Omnes montes in circuitu eius
 visitet Dominus à Gelboe autem transeat. Expen-
 dit D. Amb. a. que sequitur Abbas Rupert. b. quod
 realiter hæc Davidis maledictio montes Gelboe
 comprehenderit, ut magis Dei sententia, quam
 Davidis imprecatio esse videatur. Absent. e. dif-
 ficulter obicit, quia multo ante proposuerat
 Theodoret. d. e. ratione potuerit David mon-
 tibz istis maledicere, talique pena multare, si
 nullam ipsi morti Saulis causam præbuerint, ac
 clavis exercitus eius ansam dederint: eo magis
 Reg. c. 1. cum hoc in vicinorum cederet præiudicium, qui erant
 c. In li. 2. ex tribu Issachar, ut ait Adricomius, in quibus
 Reg. c. 1. 9. arma sua colebant, messesque colligebat copio-
 16. sorem: cum enim esset terra illa adeo fertilis,
 d. In li. 2. illam libenti animo colebant, complentes illud
 Reg. 9. 6. patris sui Patriarchæ Iacob vaticinium. Issachar
 Gf. 49. 14. agnus fortis accubans inter terminos: videri requirit
 quod esset bona, & terra quod optima: & suppositis
 humerum suum &c. Omnibus autem manifestum
 est, quod illi in ruina morteque Saul, omnium-
 que Principum nullam incurrerint culpam.

XII. Montes Gelboe cur à Da- uide ma- ledicti. a L. 3. Of- ficio. c. 10. b Lib. 2. Reg. c. 1. c In li. 2. Reg. c. 1. 9. d In li. 2. Reg. 9. 6. Gf. 49. 14.

¶ 11. Multa congerunt hic SS. Patres: attamen hoc reliquis prophanis nostro convenientius est, quod expendit D. Rabanus Maurus, quod quamvis superficialiter verba illa montes Gelboe videan- tur impetere: in spiritu tamen, ut divina propheta ad Pharisæos Scribasque dirigebantur. Erat Gelboe terra secundissima, ut diximus, ita copiosè cœlesti rore, pluvisque complura, ut omnes aquæ cœlestis decedentes in eis sistere: motati- que viderentur. Tunc hoc ipsum, inquit Ra- ban. nomen innuit Gelboe, quod significat decursu, unde symbolum erat illius templi, & ciuitatis Hierusalem, in quam decedebant fluebant- que cœlestis doctrinæ pluvia: divinaque gra- tiæ rores vberissimi. Illic montes erant altiores: Sacerdotes & Doctores, quibus mille nomini- bus nomen illud conuenit, illisque dedit Da- uid: Suscipiant montes pacem populo. Illi sue- runt, ubi fortes Israel ceciderunt: ibi namque Prophetas occiderunt, seruosque Dei diuinus

exceperunt. Quam Prophetarum non sunt per- secuti patres vestri: sic illi improperat D. Ste- phanus, & Dominus ipse in faciem illis obiecit, dicens: Illam Prophetarum esse infortiumque Iamnam. Non capis Prophetiam perire extra Hieru- salem. Illos P. Iulista considerat, eorumque super- bia perpendit arrogantiam, obduratam contra Deum eiusque Prophetas rebellionem, & super omnia contra illorum antesignanum & Pontifi- cem Christum non affectu maledicendi (loquitur D. Augustinus) sed ipsa propheticis aut Mōtes infatissim, hoc in tempore præcessit: Montes qui estis in Gelboe, (sic legit D. Ambros.) infelicem vestram deploro perditionem: omni namque cœlesti rore cognationis diuinæque gratiæ pri- ualimini: ac proinde respectu Dei eritis omni fructu inreconditi. An ergo diuinitæ suæ suspen- det, & exhibebit misericordiam profuturam. Nū- quid terra sterilis exarsedet? Minime, visitabit enim montes in circuitu: & circumiue in ostec- cum ad templi valuas mendicantem: hic diuina suæ torrentem effundet benigni acis, hoc est: Montes in circuitu eius visitet Dominus, à Gelboe autem transeat. En tibi hoc: Et prateriens Iesus, Comparsa illud transeat, cum hoc prateriens, D. Abbas Rupert. hic iustam reprobationem, & ex- cecationem perpendit Iudeorum, nec non mi- sericordem Gentium illuminationem: quando- quidem illi, qui præsentem in Dei templo de- rant fuerint obsecrati, cœcus autem foris remanens extra templum, illuminatus: Ipse patiter considero, id quod quotidie Deus inter: ope- ratur: festina autem enim praterit supercos & am- biciosos transiens steriles, sine succo, sine cog- nitione suorum mysteriorum: sicut autem in pau- perculo quem sua luce illuminas, rore suæ gra- tiæ succundat, suisque donis ditat: cœlestibus. Quor, heu quor steriles videmus sapientes do- ctoreque mundi? Quor, heu quor nobiles ita sine Deo, sine spiritu, sine desiderio cœli, sine deu- otione: & quor pauperculos spiritu Dei, cœle- stibusque diuites consolationibus? Quid est hoc? In vos est & Quis iusticia: ut quid enim tibi Deus suam infundat lucem, qui sanctas eius peritæa repellit inspirationes, misericordiarum abilitis memoriam, promissaque suæ in gratif- simus? Torsus terrenis afficeris. his oculos tuos affigas, his inhiat, his cor consecras: quid præ- ter lucrum tuum, bona, voluptates, honorem, & fuitiles: curas recreationes? Transit vos Deus, adeit solemnitas festiuitas, accedit Chri- stus,

exceperunt. Quam Prophetarum non sunt per- secuti patres vestri: sic illi improperat D. Ste- phanus, & Dominus ipse in faciem illis obiecit, dicens: Illam Prophetarum esse infortiumque Iamnam. Non capis Prophetiam perire extra Hieru- salem. Illos P. Iulista considerat, eorumque super- bia perpendit arrogantiam, obduratam contra Deum eiusque Prophetas rebellionem, & super omnia contra illorum antesignanum & Pontifi- cem Christum non affectu maledicendi (loquitur D. Augustinus) sed ipsa propheticis aut Mōtes infatissim, hoc in tempore præcessit: Montes qui estis in Gelboe, (sic legit D. Ambros.) infelicem vestram deploro perditionem: omni namque cœlesti rore cognationis diuinæque gratiæ pri- ualimini: ac proinde respectu Dei eritis omni fructu inreconditi. An ergo diuinitæ suæ suspen- det, & exhibebit misericordiam profuturam. Nū- quid terra sterilis exarsedet? Minime, visitabit enim montes in circuitu: & circumiue in ostec- cum ad templi valuas mendicantem: hic diuina suæ torrentem effundet benigni acis, hoc est: Montes in circuitu eius visitet Dominus, à Gelboe autem transeat. En tibi hoc: Et prateriens Iesus, Comparsa illud transeat, cum hoc prateriens, D. Abbas Rupert. hic iustam reprobationem, & ex- cecationem perpendit Iudeorum, nec non mi- sericordem Gentium illuminationem: quando- quidem illi, qui præsentem in Dei templo de- rant fuerint obsecrati, cœcus autem foris remanens extra templum, illuminatus: Ipse patiter considero, id quod quotidie Deus inter: ope- ratur: festina autem enim praterit supercos & am- biciosos transiens steriles, sine succo, sine cog- nitione suorum mysteriorum: sicut autem in pau- perculo quem sua luce illuminas, rore suæ gra- tiæ succundat, suisque donis ditat: cœlestibus. Quor, heu quor steriles videmus sapientes do- ctoreque mundi? Quor, heu quor nobiles ita sine Deo, sine spiritu, sine desiderio cœli, sine deu- otione: & quor pauperculos spiritu Dei, cœle- stibusque diuites consolationibus? Quid est hoc? In vos est & Quis iusticia: ut quid enim tibi Deus suam infundat lucem, qui sanctas eius peritæa repellit inspirationes, misericordiarum abilitis memoriam, promissaque suæ in gratif- simus? Torsus terrenis afficeris. his oculos tuos affigas, his inhiat, his cor consecras: quid præ- ter lucrum tuum, bona, voluptates, honorem, & fuitiles: curas recreationes? Transit vos Deus, adeit solemnitas festiuitas, accedit Chri- stus,

Illos P. Iulista considerat, eorumque super- bia perpendit arrogantiam, obduratam contra Deum eiusque Prophetas rebellionem, & super omnia contra illorum antesignanum & Pontifi- cem Christum non affectu maledicendi (loquitur D. Augustinus) sed ipsa propheticis aut Mōtes infatissim, hoc in tempore præcessit: Montes qui estis in Gelboe, (sic legit D. Ambros.) infelicem vestram deploro perditionem: omni namque cœlesti rore cognationis diuinæque gratiæ pri- ualimini: ac proinde respectu Dei eritis omni fructu inreconditi. An ergo diuinitæ suæ suspen- det, & exhibebit misericordiam profuturam. Nū- quid terra sterilis exarsedet? Minime, visitabit enim montes in circuitu: & circumiue in ostec- cum ad templi valuas mendicantem: hic diuina suæ torrentem effundet benigni acis, hoc est: Montes in circuitu eius visitet Dominus, à Gelboe autem transeat. En tibi hoc: Et prateriens Iesus, Comparsa illud transeat, cum hoc prateriens, D. Abbas Rupert. hic iustam reprobationem, & ex- cecationem perpendit Iudeorum, nec non mi- sericordem Gentium illuminationem: quando- quidem illi, qui præsentem in Dei templo de- rant fuerint obsecrati, cœcus autem foris remanens extra templum, illuminatus: Ipse patiter considero, id quod quotidie Deus inter: ope- ratur: festina autem enim praterit supercos & am- biciosos transiens steriles, sine succo, sine cog- nitione suorum mysteriorum: sicut autem in pau- perculo quem sua luce illuminas, rore suæ gra- tiæ succundat, suisque donis ditat: cœlestibus. Quor, heu quor steriles videmus sapientes do- ctoreque mundi? Quor, heu quor nobiles ita sine Deo, sine spiritu, sine desiderio cœli, sine deu- otione: & quor pauperculos spiritu Dei, cœle- stibusque diuites consolationibus? Quid est hoc? In vos est & Quis iusticia: ut quid enim tibi Deus suam infundat lucem, qui sanctas eius peritæa repellit inspirationes, misericordiarum abilitis memoriam, promissaque suæ in gratif- simus? Torsus terrenis afficeris. his oculos tuos affigas, his inhiat, his cor consecras: quid præ- ter lucrum tuum, bona, voluptates, honorem, & fuitiles: curas recreationes? Transit vos Deus, adeit solemnitas festiuitas, accedit Chri- stus,

XIV. Iudæi et montes Gelboe maledi- cti. In 1. 2. 9. Ioannis.

¶ 7. 1. 3. Psa. 71. 3. Añ. 7. 12. Prophetas occiderunt, seruosque Dei diuinus

stus, vel natus in mundo, vel adoratus à Regibus in stabulo, vel mortuus, vel resuscitatus; tu vero omnis spiritus exers, nec à terra allurgis, nec vnico pio serues desiderio, nec rote illo succundante, aut caelesti pluuia irrigaris, sacrosanctis disponens, te Sacramentis. Praterit Deus, diuinaque eius à te pluuia descendit, & in pauperulo haret, hic etenim his diebus habet, recipitque consolationes, donaque singularia.

§. 5. Prateriens. Qui transiens talia confert dona, quid faciet, in quo diu residerit?

E Nucleatus hoc perpendens. Et prateriens, quantum intelligo, declarat D. Ioannes amplius illud: *Lux in tenebris lucet*; alia quadam diuina allusione ad historiam Moyfi, quã in principio indicauimus. Summo opere exoptabat Moyfes videre faciem Domini: rogauit cum instanter: negauit ille, non enim conueniens erat, portò concessit illi, quod eius postmodò doliur que conspiceret, quia verò ad hoc necessaria erat lux diuina, illam ipsi transiendo largiretur, super oculos eius manum suam diuinam ponendo quòd ita factum est: etenim Dominus coram Moyse transiens *Transiit Dominus coram eo*, oculos illius manu sua contegens illos tanta luce perfudit, vt ea, quæ de illis radiabar, oculos totius populi obtenebraret. Notandum autem est, quod tam celeri Deus, gradu pertransiit, vt velut momentaneus, subitusque esse videretur. Hoc voce Hebræa significatur. *Ghabar*, quæ vñs est Dauid, dum ait: *Dies eius sicut umbra prateriuit*. Et D. Iob: *Ventus transiens subigabit nubes*. Diuinam Christi obtinuisse lucem, qui tantam transiendo lucem infudit, talesque oculos illi, qui nullos habebat, quatenus ex hoc cognoscat, quod *Lux in tenebris lucet*, & quod lux illa sit tam supereminens. Quod si verò pertransiens, & puncto temporis transiens, sic illuminet, quid enim cogitas acturò, vbi diutius sedem fixerit? Ad rem aptè, inquit D. Chrysostomus, egressus de templo stetit, & admirabilem hanc cæci illuminationem coniunxit cum illa Sacerdotum, Doctorumque, qui in templo aderant, obsecratione: vt ex eo lucis suæ potentiam assereret, & eorum confirmaret tenebras esse obliuissimas.

Solet Deus (inquit ille) quando nihil operatus in iis quibus plura operari debere videbatur,

digressus in eo operari in quo videbatur impossibile quid operari. Hoc modo probat ille peruersam cordis Hierobeam duritiam: nihil enim in eo operata sunt Dei terribilia; quibus tantum modo lapidi propositus, in mille partes illi, diffringitur. En tibi contumacem eorò duritiam & cæcitatem: cum enim esset inter illos Christus eos illuminans, crassioribus inuoluuntur tenebris: cum talis esset lux eius, vt pertransiens illuminet eum, quo mundus non habuerat cæcitatem. Quòmodo ex his tu collige, quantum tibi lucè inturdet, si illum in anima tua diuinus detenturus. Quid Christus pertransiens efficit? Transiens circa mare Galilææ duos inepes rudelque piscatores in supremos conuertit Apostolos D. Pet. & Andrea, Iacobù & Ioannem. *Am. Matt. 4. 18*

bulans Iesus iuxta mare Galilææ &c. Prateriens Matthæum vsurarium, & publicanum reddidit Apostolù & Euangelistam eminentissimum: Prateriens Iesus vidit hominem sedentem in telonio. De Iudæa transmittens in Galilæam Apostolam suam creauit mulierem Samaritanam, donaque contulit oppidanis excellentissimam. Eodè procedens passu vitæ tribuit filio reguli iam iam morituro. *Transiens Iudæam in Galilæam. Per Samaritanam veloci et profectus decem leprolos subdidum eius implorantes misericordie restituit. Cum transiret per mediam Samaritanam & Galilæam, occurserunt ei decem cæci leprosi &c.* Cum iter faceret per Iericho Zaccheus vidit eumque qui *Principi erat publicanorum*, filium effecit fidei Abrahæ legitimum. *Perambulabat Iericho &c.* Modò verò prateriens, talem lucem, tales oculos, tales gratias, talia confert beneficia: Tu perpende qua ratione tenebras illuminabit, quando & vbi sedem fixerit, in anima velut in throno suæ Maiestatis, & in suæ quietis domicilium? Vt video disponit nos D. Ioannes, vt perpendamus & intelligamus illa verba, quæ de Christo nobis commemorat. *Si quis diligit me sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem in apud eum faciemus. Et illa similiter quæ in publicatione SS. Sacramenti protulit: Qui manducat carnem meam, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.*

Proh! quantam infunderit in tenebris animæ illius lucè, in qua fixerit mansionem, eam gratias, quæ dona in illius pectore in quod sub specie. Deus in bus Sacramentalibus descendit? Quam bene nobis hic quadrat, quod ipse Dominus addit, & postmodum dicimus: *Quandiu sum in mundo, lux sè plurima mundi: Si lucem semper lux illa diffundat, quantum confert to diutius hæserit sedemque fixerit, tanto lubona.*

III. quæ dona in illius pectore in quod sub specie. Deus in bus Sacramentalibus descendit? Quam bene nobis hic quadrat, quod ipse Dominus addit, & postmodum dicimus: *Quandiu sum in mundo, lux sè plurima mundi: Si lucem semper lux illa diffundat, quantum confert to diutius hæserit sedemque fixerit, tanto lubona.*

III. quæ dona in illius pectore in quod sub specie. Deus in bus Sacramentalibus descendit? Quam bene nobis hic quadrat, quod ipse Dominus addit, & postmodum dicimus: *Quandiu sum in mundo, lux sè plurima mundi: Si lucem semper lux illa diffundat, quantum confert to diutius hæserit sedemque fixerit, tanto lubona.*

III. quæ dona in illius pectore in quod sub specie. Deus in bus Sacramentalibus descendit? Quam bene nobis hic quadrat, quod ipse Dominus addit, & postmodum dicimus: *Quandiu sum in mundo, lux sè plurima mundi: Si lucem semper lux illa diffundat, quantum confert to diutius hæserit sedemque fixerit, tanto lubona.*

III. quæ dona in illius pectore in quod sub specie. Deus in bus Sacramentalibus descendit? Quam bene nobis hic quadrat, quod ipse Dominus addit, & postmodum dicimus: *Quandiu sum in mundo, lux sè plurima mundi: Si lucem semper lux illa diffundat, quantum confert to diutius hæserit sedemque fixerit, tanto lubona.*

